

Юлія ШВЕЧКОВА,

orcid.org/0000-0002-1441-4541

викладач мовного відділу

Національної академії Національної гвардії України

(Харків, Україна) *YuliiaShvechkova19.03@gmail.com*

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ПОЛІТИЧНИХ ЕВФЕМІЗМІВ З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНОЇ НАЛЕЖНОСТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПРОМОВ ДЕВІДА КЕМЕРОНА І ТЕРЕЗИ МЕЙ)

Сьогоднішній світ неможливо уявити без політики та, відповідно, без політичних діячів. Але якщо ще декілька десятиріч тому у цій сфері суспільного життя були задіяні переважно чоловіки, а жінки були тут скоріше винятком, аніж правилом, то бачити їх за політичними трибунами сьогодні – цілком звична для нас справа. Проте, як відомо, чоловіки та жінки мають не завжди однакові способи викладу думки, що відображається і на їхніх політичних промовах. Оскільки як політики-жінки, так і політики-чоловіки вживають під час своїх публічних виступів велику кількість політичних евфемізмів, варто пам'ятати, що їх використання налічує багато гендерних нюансів, що, звичайно ж, впливає на особливості перекладу цих мовних засобів та вимагає урахування гендерної належності політичного діяча. Матеріалом проведення нашого дослідження стали три тексти політичних промов колишнього прем'єр-міністра Великої Британії Девіда Кемерона (за період 2010–2016 рр.) і три тексти політичних промов його наступниці Терези Мей (за період 2016–2019 рр.), в яких було проаналізовано по 40 політичних евфемізмів. Метою статті є визначення особливостей відтворення політичних евфемізмів Девіда Кемерона і Терези Мей українською мовою з урахуванням їх гендерної належності. У результаті аналізу з'ясовано, що переважну більшість політичних евфемізмів незалежно від гендерної належності політика цілком доречно відтворювати українською мовою за допомогою калькування, зберігаючи при цьому їх евфемістичне значення. Доведено, що експлікація більш характерна для перекладу політичних евфемізмів жінок, тоді як політичні евфемізми чоловіків частіше підлягають компенсації та модуляції. Визначено, що політичні евфемізми, які вживаються жінками, перекладаються змішаним способом перекладу частіше, ніж ті, що вживаються чоловіками. Помічено, що жінки, підбираючи евфемістичні замітники, нерідко вдаються до цілих речень, а не просто слів або словосполучень, що, відповідно, відображається й на перекладі.

Перспектива подальшого дослідження вбачається у з'ясуванні особливостей відтворення комунікативних стратегій та тактик у політичному дискурсі українською мовою з урахуванням гендерної належності.

Ключові слова: евфемізм, політичний евфемізм, дискурс, політичний дискурс, гендерна належність.

Yuliia SHVECHKOVA,

orcid.org/0000-0002-1441-4541

Teacher at the Language Department

National Academy of the National Guard of Ukraine

(Kharkiv, Ukraine) *YuliiaShvechkova19.03@gmail.com*

PECULIARITIES OF POLITICAL EUPHEMISMS TRANSLATION TAKING INTO ACCOUNT GENDER IDENTITY (CASE STUDY OF DAVID CAMERON'S AND THERESA MAY'S SPEECHES)

It's impossible to imagine today's world without politics and politicians. But some years ago only men were involved in this sphere of public life, and women were an exception there rather than a rule. Today seeing them at the political tribunes is a common thing for us. However, it's well known that men and women don't always have the same ways of expressing their opinions, and it influences their political speeches. Both female and male politicians use a large number of political euphemisms during their political speeches. The use of these means of language includes many gender nuances, and this fact affects the peculiarities of political euphemisms translation and requires to take into account the gender identity of a politician. The material of our research is 3 political speeches of the former Prime Minister of the United Kingdom David Cameron (during the period from 2010 to 2016) and 3 political speeches of his successor Teresa May (during the period from 2016 to 2019) where 40 political euphemisms have been analysed. The purpose of the article is to determine the reproduction peculiarities of David Cameron's and Theresa May's political euphemisms in Ukrainian taking into account their gender identity. As a result of our research it has been found that the overwhelming majority of political euphemisms despite the gender can be rendered into Ukrainian keeping their euphemistic meaning using loan translation. Explication has been proved to be more typical for the translation of female political euphemisms.

while male ones are more often translated with the help of compensation and modulation. It has been clarified that political euphemisms that are used by women are more frequently translated with mixed techniques of translation than the euphemisms used by men. It has been noticed that women, when choosing euphemistic substitutes, often use whole sentences, not just words or phrases, which is reflected in the translation. The prospects of further research is the identifying the reproduction peculiarities of communicative strategies and tactics in political discourse in Ukrainian taking into account gender identity.

Key words: *euphemism, political euphemism, discourse, political discourse, gender identity.*

Постановка проблеми. Ми живемо в час, коли жінки серед політиків – не рідкість, а скоріше цілком звичне явище. Сьогодні вони беруть активну участь у політичному житті країни, балотуються на різні посади та, головне, займають їх на рівні з чоловіками, що ще декілька десятиріч тому було чимось дуже незвичним. А тому, так само як і їхні колеги протилежної статі, з метою завуалювання або пом'якшення певних неприємних фактів жінки-політики вдаються до вживання в своїх промовах евфемізмів. Проте що стосується аспекту перекладу, питання особливостей відтворення цих засобів висловлення думки з урахуванням гендерної належності українською мовою на матеріалі промов англійських політиків поки що залишається маловивченим, незважаючи на актуальність даної теми, що визначається підвищеним інтересом до гендерного аспекту в текстах публіцистичного стилю та необхідністю встановлення особливостей перекладу на матеріалах політичного дискурсу.

Аналіз досліджень. Дослідження евфемізмів відбуваються у багатьох аспектах на матеріалі різних мов. У вітчизняному мовознавстві евфемізми стали об'єктом лінгвістичних досліджень О. Януша, В. Великородої, Л. Єфімова та ін. У зарубіжному – Л. Крисіна, Дж. Оруелла, Р. Спірса та ін. Питанням власне перекладу евфемізмів займалися такі вчені, як В. Великорода, І. Нікітіна, О. Темірбаєва та ін. Проблематиці гендерного аспекту в лінгвістиці приділяли увагу такі науковці, як О. Комов, Д. Спендер, Дж. Холмз та ін.

Мета статті – визначити особливості відтворення політичних евфемізмів Девіда Кемерона і Терези Мей українською мовою з урахуванням їх гендерної належності.

Виклад основного матеріалу. Для досягнення мети нашого дослідження насамперед ми систематизували та узагальнили інформацію стосовно його ключових понять, результати чого наводимо нижче.

У сучасному мовознавстві існує безліч визначень поняття «евфемізм», проте в нашій роботі ми погоджуємося з думкою українського дослідника О. Януша, який вважає, що під евфемізмами розуміють «вислови, що вживаються для уник-

нення слів із грубим чи непристойним змістом» (Януш, 1997: 89).

Що стосується поняття «дискурс», то у сучасній лінгвістичній науці немає єдності поглядів щодо його тлумачення. Тим не менше доволі обґрунтованим ми знаходимо його визначення, запропоноване Є. Переверзєвим та В. Кожемякіним. Вони зазначають, що це «здійснена в певних історичних і соціальних межах, особливим чином організована та тематично сфокусована послідовність висловлювань, рецепція яких здатна вплинути на моделі суб'єктивного досвіду людини, її внутрішню репрезентацію світу, переконання та поведінку» (Переверзєв, Кожемякін, 2008: 76), тоді як політичний дискурс, на думку П. Кузьміна, визначення якого ми вважаємо ключовим, – це «спосіб комунікації, заснований на вербальному та невербальному обміні ідеями, позиціями, поглядами учасників політичного життя згідно з їх переконаннями та певними правилами, нормами з метою прийняття політичних рішень» (Кузьмін, 2006: 224).

Згідно з точкою зору К. Темірбаєвої, яку ми поділяємо, політичні евфемізми – це «слова та вирази, які вживаються в мові політики замість небажаних слів і виразів із метою приховати, пом'якшити або викривити зміст освітлюваних подій і явищ» (Темірбаєва, 1991: 16).

Таким чином, ми бачимо, що політичні евфемізми відіграють надзвичайно важливу роль у сфері політичного життя, адже успішне досягнення мети повідомлення стає без них майже неможливим. Доволі часто політики застосовують ці мовні засоби задля непрямого впливу на думку аудиторії, переконання її у чомусь, приховання певних аспектів своєї політичної діяльності тощо. Відповідно, це впливає й на роботу перекладача: під час відтворення цих одиниць мовою перекладу, аби правильно передати їх евфемістичне значення, фахівець має бути надзвичайно обережним.

Окреме та дуже важливе місце в перекладі посідає гендерний вимір, адже його додання до дослідження перекладу є складником перекладознавчого аналізу, який, серед іншого, має на меті вивчення:

- гендерних стереотипів у мові оригіналу та їх відображення в перекладі;
- мовних засобів конструювання гендерної ідентичності в оригіналі та перекладі;
- способів відтворення гендерних конотацій оригіналу засобами цільової мови з урахуванням історико-культурної специфіки;
- шляхів передачі образно-символічної системи, що описує чоловіка/жінку в культурі;
- проблеми перекладності одного менталітету в інший;
- концептів «фемінності» й «маскулінності» та їх відповідні прояви в мові оригіналу та перекладу тощо (Комов, 2011: 413).

Надзвичайно плідним у виявленні гендерних механізмів перекладу є порівняльний аналіз двох і більше перекладів, що допомагає глибше дослідити взаємодію особливостей мовних засобів із засобами конструювання гендерної ідентичності. У результаті теорія перекладу отримує змогу виявити та описати ті обмеження, які накладає гендерний чинник на використання мовних одиниць у мові. Опис гендерного чинника спрямований на подолання труднощів під час перекладу, пов'язаних зі специфікою кожної з мов (Комов, 2011: 413).

Оскільки ефективно виявлення особливостей перекладу з урахуванням гендерної належності можливе лише за умови проведення компаративного аналізу, ми вирішили реалізувати його на матеріалах політичних промов Девіда Кемерона і Терези Мей.

Колишній прем'єр-міністр Великої Британії Девід Кемерон є одним із найбільш яскравих англійських політиків, промови якого ніколи не обходилися без політичних евфемізмів.

Під переклад, здійснений способом **калькування**, потрапили евфемізми, які складаються як з одного слова, так і зі словосполучень. До першої групи відносяться такі: *a deficit – дефіцит* (у даному контексті замінює *a shortage of funds – брак коштів*); *a result – результат* (у даному контексті замінює *Brexit – вихід Великобританії з ЄС*); *unemployed – незайняті* (у даному контексті замінює *jobless – безробітні*) тощо; у той час як до другої: *party differences – партійні розбіжності* (у даному контексті замінює *party quarrels – суперечки між партіями*); *really big challenges – дійсно великі виклики* (у даному контексті замінює *social and economic problems – соціальні та економічні проблеми*); *the will of the British people – воля британського народу* (у даному контексті замінює *Brexit – вихід Великобританії з ЄС*) (Cameron, 2010–2016) та інші (тут і далі переклад автора статті).

Хочемо відзначити, що переклад таких політичних евфемізмів, як *a deficit – дефіцит* (у даному контексті замінює *a shortage of funds – брак коштів*); *problems – проблеми* (у даному контексті замінює *worklessness – безробіття*); *our nation's defences – оборона нашої нації* (у даному контексті замінює *our troops – наші війська*) (Cameron, 2010–2016) тощо, ми віднесли саме до **калькування**, а не транслітерації/транскрипції або змішаного способу перекладу за їхньої участі, оскільки вони або деякі їхні складники є словами іноземного походження як для англійської, так і для української мови (Online Etymology Dictionary).

Під час своїх політичних виступів Девід Кемерон завжди прагнув уникати прямих найменувань явищ, пов'язаних зі словами «смерть», «загибель». В одній зі своїх промов він ужив такий евфемізм на позначення цього поняття, який ми переклали за допомогою **компенсації**: *And, of course, writing those heartbreaking letters to the families who've lost loved ones, is a poignant reminder of the profound scale of what these men and women give for us in the defence of our freedoms and our way of life* (Cameron, 2016a). – *І, звичайно, написання надриваючих душу листів сім'ям, які втратили своїх любих членів, є гострим нагадуванням про великий масштаб того, що ці чоловіки та жінки роблять для нас, перебуваючи на захисті наших свобод і нашого способу життя.*

У даному реченні англійське слово *ones* вживається як слово-замінник на позначення поняття «людина». Хоча воно не має такого прямого відповідника, як «член», у цьому контексті ми вирішили за краще замінити його саме на таку мовну одиницю з метою підкреслення родинних зв'язків між одержувачами листів і людьми, які пішли з життя під час виконання своїх службових обов'язків.

У деяких ситуаціях, аби максимально точно передати суть перекладу евфемізмів, ми зверталися до **модуляції**: *I think of the children who were languishing in the care system and have now been adopted by loving families* (Cameron, 2016a). – *Я думаю про дітей, які були позбавлені батьківського піклування, але зараз потрапили у нові люблячі родини.*

Care system перекладається з англійської мови як система догляду, а дієслово *to languish* – знемагати. З нашої точки зору, варіант перекладу, який можна отримати за допомогою калькування, звучить неприйнятно для нашої аудиторії, саме тому ми вирішили вдатися до такої трансформації, як модуляція, адже варіант перекладу «діти, які були позбавлені батьківського піклування»

звучить українською мовою достатньо вдало та чітко підкреслює своє евфемістичне значення. На нашу думку, Девід Кемерон учинив дуже правильно, оминувши безпосередні найменування цього поняття, зокрема «діти-сироти» або «діти з нещасливих родин», які звучать дуже різко та одразу викликають болісні асоціації (Швечкова, 2019: 260).

Одним із прикладів використання **експлікації** є переклад евфемізму *the frail* (люди зі слабким здоров'ям) (Cameron, 2010). В англійській мові це слово є евфемістичним заміником слова *the weak* (слабкі люди), яке в українській мові звучить зневажливо щодо осіб, котрі мають певні вади здоров'я. Проте словник пропонує нам такі неевфемістичні варіанти перекладу цього слова, як «немічний», «слабкий», «хворобливий» тощо, а тому ми не можемо їх використати. Таким чином, на нашу думку, найкраще у цьому разі використати саме описовий спосіб перекладу (Швечкова, 2019: 260).

Отже, протягом проведення нашого дослідження більше половини політичних евфемізмів Девіда Кемерона, а саме 24, що становить 60% від вивченої нами загальної кількості, ми переклали за допомогою **калькування**. На другому місці, хоча й зі значним відривом, йдуть евфемістичні вирази, відтворені за допомогою **компенсації**. Під цей спосіб перекладу потрапило дев'ять словосполучень, тобто 22,5%. Далі ми хочемо зазначити таку трансформацію, як **модуляція**, що стала нам у пригоді під час перекладу п'яти евфемізмів, що становить 12,5%. І найменше в нашому аналізі ми вдавалися до **експлікації**, яка допомогла нам лише двічі, що становить лише 5% від досліджених нами 40 евфемізмів.

Обіймаючи посаду прем'єр-міністра Великобританії, Тереза Мей також доволі часто згладжувала гострі кути саме за допомогою політичних евфемізмів.

До перекладу, здійсненого за допомогою **калькування**, ми так само віднесли евфемізми, які складаються як з одного слова, так і зі словосполучень. У першу групу ввійшли такі: *black* – *темношкірий* (у даному контексті замінює *a Negro* – *негр*); *injustices* – *несправедливості* (у даному контексті замінює *social and economic problems* – *соціальні та економічні проблеми*); *pessimists* – *песимісти* (у даному контексті замінює *adversaries* – *противники*) тощо; тоді як у другій ми виділили: *armed forces* – *збройні сили* (у даному контексті замінює *troops* – *війська*); *the budget deficit* – *дефіцит бюджету* (у даному контексті замінює *the shortage of funds* – *брак*

коштів); *an important moment* – *важливий момент* (у даному контексті замінює *Brexit* – *вихід Великої Британії з ЄС*) (May, 2016–2019) та ін.

У ході нашого аналізу ми виявили і такий приклад політичного евфемізму, перекладеного за допомогою **калькування**, який являє собою ціле речення: *To the men and women of our armed forces and security services* – *Чоловікам і жінкам у наших збройних силах і службах безпеки* (May, 2019).

Із граматичного погляду фраза *the men and women* (яка, як зрозуміло з подальшого контексту, замінює такі прямі найменування, як *defenders* (захисники), *soldiers* (солдати) тощо, тобто слова, що викликають неприємні асоціації, пов'язані із загрозою та небезпекою) має два додатки, які нам, власне кажучи, і допомогли зрозуміти, які саме чоловіки та жінки маються тут на увазі.

Що стосується способу перекладу політичних евфемізмів Терези Мей, які або деякі складники яких на перший погляд можуть здаватися перекладеними за допомогою транслітерації/транскрипції або змішаного способу перекладу за їхньої участі, наприклад *the budget deficit* – *дефіцит бюджету* (у даному контексті замінює *the shortage of funds* – *брак коштів*), *a time of great national change* – *час величезної національної зміни* (у даному контексті замінює *Brexit* – *вихід Великої Британії з ЄС*), *pessimists* – *песимісти* (у даному контексті замінює *adversaries* – *противники*) тощо (May, 2016–2019), ми також перевірили їх походження в етимологічному словнику (Online Etymology Dictionary), та переконавшись, що вони не походять з англійської мови, у нашому дослідженні віднесли їх до відтворених за допомогою **калькування**.

Однією з відмінностей англійської та української мов є наявність у першій із них артиклів, випадків уживання яких чимало. Наприклад, означений артикль може вживатися перед прикметником для утворення колективного збірного іменника, що, як правило, відноситься до людей. Доволі часто це допомагає й в утворенні евфемізмів. Це явище ми зустріли в такому прикладі, під час перекладу якого вдалися до **експлікації**: *When we pass new laws, we'll listen not to the mighty, but you* – *Коли ми ухвалюватимемо нові закони, ми слухатимемо не людей, здатних здійснювати певний вплив, а вас* (May, 2016a).

У своїх промовах Тереза Мей зазвичай прагнула уникати прямих найменувань різних матеріальних і соціальних становищ населення. Проте якщо б ми переклали вищевказаний евфемізм за допомогою калькування, а саме як «могутні», українською аудиторією це б сприйнялося менш

м'яко, ніж це сприймається в перекладі описовим способом, саме тому для збереження евфемістичного значення ми вирішили надати пояснення цього поняття.

Така сама мета прослідковується й у мотивах наступних евфемізмів.

В одній зі своїх промов Тереза Мей, прагнучи не принижувати людську гідність й не ставлячи одних громадян вище за інших, вирішила уникнути вживання слова *rich* (*багаті*) і підбрала до нього евфемістичний заміник *a privileged few*, перекладаючи який ми вдалися до **компенсації**: *I said that the Government I lead will be driven not by the interests of a privileged few, but by the interests of ordinary, working-class families – Я заявила, що уряд, який я очолюю, керуватиметься не інтересами привілейованого класу, а інтересами звичайних, робочих родин* (May, 2016b).

Ураховуючи, що Тереза Мей ужила у цій фразі неозначений артикль, її дослівний переклад українською мовою сенсу не матиме, тоді як компенсація передала його, на нашу думку, доволі вдало. Такий переклад слова *a few* як *клас* не зафіксований у словниках, проте така заміна виглядає у цьому контексті цілком логічно й сприяє збереженню евфемістичного значення вищезазначеної фрази.

Доволі цікавим, з нашої точки зору, виглядає евфемізм, під час дослідження якого ми використали **змішаний спосіб перекладу**. Евфемізм, який ми відтворили за допомогою поєднання **калькування, компенсації та модуляції**, являє собою ціле речення: *People who can just about manage, but worry about the cost of living and getting their kids into a good school – Люди, які вміють майже що справлятися, але турбуються про свій рівень життя та гарну освіту для своїх дітей* (May, 2016b).

У цьому разі розуміння того, що це цілісний евфемістичний заміник, приходиться лише після отримання повної картини речення шляхом зіставлення між собою всіх його членів. Для зручності пояснення ми умовно поділили його на три частини. Проте переклад цих частин було доцільно здійснити різними способами. Сенс першої – *People who can just about manage* (*Люди, які вміють майже що справлятися*) – достатньо вдало передається за допомогою **калькування**, оскільки тут цілком доречно вжити лише прямі відповідники кожного елементу, другої – (*people who*) *worry about the cost of living* (*люди, які турбуються про свій рівень життя*) – за допомогою **компенсації**, оскільки використання прямого відповідника слова *cost* (*вартість*) у цьому контексті було би відтворено українською мовою не повністю адекватно, а третьої – (*people who*

worry about) *the getting their kids into a good school* (*люди, які турбуються про*) *гарну освіту для своїх дітей* – за допомогою **модуляції**, тому що переклад цієї частини іншими способами виглядав би неприродно.

Таким чином, так само як і більшість політичних евфемізмів Девіда Кемерона, більшість політичних евфемізмів Терези Мей (а саме 25 евфемізмів із 40, що становить 62,5%) ми переклали, вдаючись до **калькування**. На другому місці знаходиться такий спосіб перекладу, як **експлікація**. Він допоміг нам у перекладі семи евфемізмів, що становить 17,5%. Далі з мінімальним відривом опинилася **компенсація**: до неї ми вдалися шість разів (15%). І найменше, а саме лише двічі, нам став у пригоді **змішаний спосіб перекладу** (**калькування, компенсація та модуляція**), що, відповідно, становить 5%.

Висновки. Дослідження особливостей перекладу політичних евфемізмів Девіда Кемерона і Терези Мей з урахуванням їх гендерної належності дає змогу дійти таких висновків:

1. Проведений аналіз дав змогу виявити, що відтворенню політичних евфемізмів, виявлених у промовах Девіда Кемерона, українською мовою властиве таке відсоткове співвідношення способів: калькування – 60%, компенсація – 22,5%, модуляція – 12,5%, експлікація – 5%; тоді як для перекладу цих же мовних засобів, наявних у промовах Терези Мей, характерними є такі показники трансформацій: калькування – 62,5%, експлікація – 17,5%, компенсація – 15%, змішаний спосіб перекладу (калькування, компенсація та модуляція) – 5%.

2. Таким чином, ми можемо стверджувати, що переважну більшість політичних евфемізмів незалежно від гендерної належності політика цілком доречно відтворювати українською мовою за допомогою калькування, зберігаючи при цьому їх евфемістичне значення.

3. Що стосується експлікації, то цей спосіб перекладу виявився більш характерним для відтворення політичних евфемізмів Терези Мей, здебільшого тих, що були утворені англійською мовою за допомогою конструкції «означений артикль та прикметник». Тоді як евфемізми Девіда Кемерона заради природного звучання мовою перекладу та збереження евфемістичності частіше підлягали компенсації та модуляції.

4. Варто відзначити, що в промовах Терези Мей на відміну від промов її попередника було виявлено таку трансформацію, як змішаний спосіб перекладу. Також ми помітили, що саме вона, підбираючи евфемістичні заміники, нерідко

вдавалася і до цілих речень, а не просто слів або словосполучень, що, відповідно, відображалося й на перекладі.

5. Відсутність використання такого способу, як модуляція, у нашому варіанті перекладу політичних евфемізмів Терези Мей ми можемо пояснити тим, що у своїх промовах вона вдавалася до слів і словосполучень, переклад яких зберігає

евфемістичність і залишається зрозумілим без лексико-семантичних замінів із логічним розвитком.

6. Перспектива подальшого дослідження вбачається у з'ясуванні особливостей відтворення комунікативних стратегій та тактик у політичному дискурсі українською мовою з урахуванням гендерної належності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Комов О. В. Гендерний аспект перекладу. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія «Лінгвістика і літературознавство»*. 2011. № 24(1). С. 409–417.
2. Кузьмин П. В. Дискурс как способ политической деятельности. *Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Философия»*. 2006. Т. 19(58). № 2. С. 222–227.
3. Переверзев Е. В., Кожемякин Е. А. Политический дискурс: многопараметральная модель. *Вестник Воронежского государственного университета. Серия «Лингвистика и межкультурная коммуникация»*. 2008. № 2. С. 74–79.
4. Темирбаева Е. К. Эвфемизмы в языке политики и в художественной литературе. *Слово в словаре и тексте* / ред. Ю. И. Сулова. Москва : МГУ, 1991. С. 13–21.
5. Швечкова Ю. О. Особливості перекладу політичних евфемізмів (на матеріалі промов Девіда Кемерона). *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація»*. 2019. № 1. С. 256–263.
6. Януш О. Б. Евфемизмы і мовна естетика. *Культура слова*. 1997. № 50. С. 88–92.
7. АBBYU Lingvo Live. URL: <https://www.lingvolive.com> (дата звернення: 27.01.2020).
8. Cameron D. David Cameron's farewell speech outside Downing Street – in full. July, 2016. URL: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/david-camersons-farewell-speech-outside-downing-street-in-full-a7135241.html> (дата звернення: 27.01.2020).
9. Cameron D. David Cameron's speech outside 10 Downing Street as Prime Minister. May 11, 2010. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/david-camersons-speech-outside-10-downing-street-as-prime-minister> (дата звернення: 27.01.2020).
10. Cameron D. Text of David Cameron's Speech After 'Brexit' Vote. June 24, 2016. URL: <https://www.nytimes.com/2016/06/25/world/europe/david-cameron-speech-transcript.html> (дата звернення: 27.01.2020).
11. Holder R. W. A Dictionary of Euphemisms: How Not to Say what You Mean. Oxford : Oxford University Press, 2003. 501 p.
12. May T. Full text: Theresa May's final speech as Prime Minister. July 24, 2019. URL: <https://blogs.spectator.co.uk/2019/07/full-text-theresa-mays-final-speech-as-prime-minister> (дата звернення: 17.01.2020).
13. May T. Full transcript: Theresa May's first speech as Britain's prime minister. July 13, 2016. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/07/13/full-transcript-may-promises-bold-new-positive-role-for-britain-after-brexit/> (дата звернення: 22.01.2020).
14. May T. Theresa May – her full Brexit speech to Conservative conference. October 2, 2016. URL: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/theresa-may-conference-speech-article-50-brexit-eu-a7341926.html> (дата звернення: 22.01.2020).
15. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com> (дата звернення: 27.01.2020).

REFERENCES

1. Komov, O. V. (2011). Hendernyi aspekt perekladu [Gender aspect of translation]. *Aktualni problemy slovianskoi filologii. Seriya "Linhvistyka i literaturoznavstvo"* [Actual problems of Slavic philology. Series "Linguistics and study of literature"], no. 24 (1), pp. 409–417 [in Ukrainian].
2. Kuzmin, P. V. (2006). Diskurs kak sposob politicheskoy deyatel'nosti [Discourse as a way of political activity]. *Uchenye zapiski Tavricheskogo natsionalnogo universiteta imeni V. I. Vernad'skogo. Seriya "Filosofiya"* [Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series "Philosophy"], vol. 19(58), no. 2, pp. 222–227 [in Russian].
3. Pereverzev, E. V., & Kozhemyakin, E. A. (2008). Politicheskii diskurs: mnogoparametral'naya model [Political discourse: a multi-parameter model]. *Vestnik Voronezhskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya "Lingvistika i mezhkulturnaia kommunikatsiia"* [Reporter of Voronezh State University. Series "Linguistics and intercultural communication"], no. 2, pp. 74–79 [in Russian].
4. Temirbaeva, E. K. (1991). Evfemizmy v iazyke politiki i v khudozhestvennoi literature [Euphemisms in the language of politics and in fiction]. *Slovo v slovare i tekste [Word in dictionary and text]* / Yu. I. Suslova (ed.). Moscow: MGU, pp. 13–21 [in Russian].
5. Shvechkova, Yu. O. (2019). Osoblyvosti perekladu politychnykh evfemizmv (na materialii promov Devida Cemerona) [The peculiarities of political euphemism's translation (on the material of David Cameron's speeches)]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzh. u-tu. Seriya "Hermanistyka ta mizhkulturna komunikatsiia"* [Scientific reporter of Kherson State University. Series "Germanistics and intercultural communication"], no. 1, pp. 256–263 [in Ukrainian].

6. Yanush, O. B. (1997). Eufemizmy i movna estetyka [Euphemisms and linguistic aesthetics]. *Kultura slova [Culture of the word]*, no. 50, pp. 88–92 [in Ukrainian].
7. ABBYY Lingvo Live. URL: <http://www.lingvolive.com> [in English].
8. Cameron, D. (2016a). David Cameron's farewell speech outside Downing Street – in full. URL: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/david-camersons-farewell-speech-outside-downing-street-in-full-a7135241.html> [in English].
9. Cameron, D. (2010). David Cameron's speech outside 10 Downing Street as Prime Minister. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/david-camersons-speech-outside-10-downing-street-as-prime-minister> [in English].
10. Cameron, D. (2016b). Text of David Cameron's Speech After 'Brexit' Vote. URL: <https://www.nytimes.com/2016/06/25/world/europe/david-cameron-speech-transcript.html> [in English].
11. Holder, R. W. (2003). *A Dictionary of Euphemisms: How Not to Say what You Mean*. Oxford: Oxford University Press. 501 p. [in English].
12. May, T. (2019). Full text: Theresa May's final speech as Prime Minister. URL: <https://blogs.spectator.co.uk/2019/07/full-text-theresa-mays-final-speech-as-prime-minister> [in English].
13. May, T. (2016a). Full transcript: Theresa May's first speech as Britain's prime minister. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews/wp/2016/07/13/full-transcript-may-promises-bold-new-positive-role-for-britain-after-brexit> [in English].
14. May, T. (2016b). Theresa May – her full Brexit speech to Conservative conference. URL: <https://www.independent.co.uk/news/uk/politics/theresa-may-conference-speech-article-50-brexit-eu-a7341926.html> [in English].
15. Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com> [in English].